

PROGRAMACIÓN DOCENTE LABORATORIO MÚSICA ANTIGA II

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA 2021-2022

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLOS DECRETOS 163/ 2015 E 171/2016)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
LABORATORIO DE MÚSICA ANTIGA II (2º cuatrimestre)										
ESPECIALIDADE:	TODAS					ITINERARIOS:		TODOS		
CARÁCTER:	OPTATIVA					TIPO DE CLASE:		COLECTIVA		
DEPARTAMENTO:	MUSICOLOXÍA					XEFE DE DPTO.:		Sergio Añón Lijó		
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:		Pablo Ruibal Armesto		
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	2
ECTS/CUAD.						3		(3)	Observacións:	Só a poden escoller alumnos de 3º e 4º curso
DOCENTES:	NOME E APELIDOS					EMAIL/TEL/WEB		TITORÍA		
	Pablo Ruibal Armesto Sergio Añón Lijó					pabloruibal@gmail.com		Xoves 21,00-22,00 Tamén on line (previa cita)		

2. DESCRITOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR	Introdución á práctica da interpretación musical de diferentes repertorios da chamada música antiga con música das diferentes épocas (Medieval , Renacemento e Barroco). Lectura a primeira vista e practica grupal . Coñecemento das técnicas interpretativas de ditas épocas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Lectura musical fluída Nocións básicas de harmonía Práctica conxunto instrumental Práctica lectura e entoación
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	- Esta materia optativa pretende achegar aos alumnos a un repertorio moi amplo e diverso normalmente non traballado nos Conservatorios e escolas de música. Está relacionado polo seu carácter e metodoloxía práctica coas materias de Música de Cámara. -Ten tamén relación coas materias de Análise e Historia da Música por canto se estudian prácticas de introdución a interpretación historicamente informada -Está relacionado coa especialidade de interpretación xa que na ensinanza de todos os instrumentos se pode traballar este tipo de repertorio facendo as correspondentes adaptación se for o caso..
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T7, T8, T9, T10
COMPETENCIAS XERAIS:	X1, X2, X3, X7, X8, X10, X11, X12, X17
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI1, EI2, EI4, EI5, EI6
Ver a lista e descrición de competencias nos Decretos 163/ 2015 e 171/2016	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Achegar ao alumno ao repertorio medieval mediante o estudo de tratados orixinais e das técnicas de interpretación coñecidas	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4
Achegar o alumno ao repertorio polifónico dos séculos XV e XVI o estudo de tratados orixinais e das técnicas de interpretación coñecidas	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4
Achegar ao alumno ao repertorio do período barroco o estudo de tratados orixinais e das técnicas de interpretación coñecidas	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4
Posuír a capacidade de analizar e comprender no seu contexto as obras camerísticas dos séculos XVI a XVIII	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4
Mellorar a lectura a primeira vista no propio instrumento a partir da lectura de obras antigas	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4
Desenvolver a capacidade de tocar en grupo: escoita persoal e xeral do grupo, desenvolvemento da empatía musical, flexibilidade de resposta, compenetración cos demais...	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4
Adquirir técnicas de ensaio e de resolución de problemas de conxunto	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4
Coñecer e valorar o patrimonio artístico musical anterior a 1750 diferenciando as características fundamentais de cada época e lugar	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4
Involucrarse nas actividades concertísticas que poidan xorder sobre música antiga pertencentes a esta materia	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4
Introducirse na práctica da frauta de bico e interpretar repertorio de diferentes épocas axeitado ao seu nivel	T9, T13, T17 X1, X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4

4. CONTIDOS*		
BLOQUES TEMÁTICOS	CONTIDOS	Sesiões
INTERPRETACIÓN REPERTORIO BARROCO E RENACEMENTO **	Repertorio instrumental e vocal dos séculos XVI, XVII e XVIII. Monodia acompañada con BC e obras concertadas Polifonía vogal e instrumental a diverso número de voces	9
INTRODUCCIÓN Á IMPROVISACIÓN SOBRE PATRONS ARMÓNICOS E DISMINUCIÓN MELÓDICA	Improvisación sobre un <i>cantus firmus</i> Lectura de exemplos de improv. histórica en diferentes tratados e aplicación sobre intervalos e cláusulas Improvisación sobre diferentes patróns harmónicos e <i>grounds</i> dos séculos XVI e XVII.	2
INTRODUCCIÓN Á ORNAMENTACIÓN	Estudio de tipos básicos de ornamentación según o repertorio tratado	1
ESTUDIO TÉCNICO DE TRATADOS E DOCUMENTOS HISTÓRICOS	Aplicación de diferentes solución teóricas aportadas polos músicos do pasado para acadar unha correcta información histórica as diferentes pezas interpretadas na aula	1
LECTURA A PRIMEIRA VISTA / TRANSPORTE	Lectura a primeira vista en diversas claves e transporte nos casos que sexa necesario	1
BAIXO CONTINUO ** (Só para instrumentos polifónicos: guitarra, tecla , arpa)	Rudimentos elementais de acompañamento e baixo continuo	(2)
(INTRODUCCIÓN Á FRAUTA DE BICO) ** Só para alumnos de vento madeira ou en circunstancias excepcionais	(Rudimentos frauta de bico : dicitación , emisión e articulación.Frautas en diversas afinacións Música a solo (+ BC) e consort de frautas)	(1)
Actividades complementarias e de repaso		2
Total Sesiões		16
<p>OS BLOQUES TEMÁTICOS SON TRANSVERSAIS DE XEITO QUE EN CADA SESIÓN TRABALLARANSE VARIOS TIPOS DE MÚSICA , A LECTURA A PRIMEIRA VISTA CO INSTRUMENTO E A PRÁCTICA DA FRAUTA DE BICO CON COMENTARIOS T DO DOCENTE ACERCA DAS TÉCNICAS DE INTERPRETACIÓN HISTÓRICAS CONTIDAS EN TRATADOS E PARTITURAS DA ÉPOCA .</p> <p>É IMPORTANTE SINLAR QUE AO SER UNHA OPTATIVA EN QUE CADA CURSO PODE CONTAR CUNHA COMPOSICIÓN DE ALUMNADO MOI DIFERENTE OS CONTIDOS VARIARÁN MOITÍSIMO</p>		

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
ACTIVIDADES DE ESTUDIO E ENSAIOS DAS OBRAS EN CONXUNTO INSTRUMENTAL,	16	40	54
IMPROVISACIÓN ,DIMINUCCIÓN E ORNAMENTACIÓN	6	16	20
ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN / PROBAS/ RECITAIS	2	4	6
LECTURA A PRIMEIRA VISTA	2	4	6
	26	64	90

En caso de imposibilidade de realizar docencia de xeito presencial, motivada por un eventual peche do centro a causa da pandemia de COVID-19, as sesións articularanse mediante a organización de sesións online en WEBEX O traballo consistirá na realización por parte dos alumnos de gravacións de pezas do repertorio en vídeo a partires das instrucións dos docentes (pezas a solo con BC que lle será proporcionado polo docente ou ben montaxes con apps de *collage* de vídeo como *A Capella*).

No caso de alumnos aos que lles resulte imposible acudir ás clases presenciais por estar confinados, se habilitarán medios para recibir a docencia en remoto sempre que se conte con medios técnicos por parte do centro. De non ser así se aplica o dito no párrafo anterior.

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
-OBSERVACIÓN DIRECTA DIARIA. - PROBAS DE AULA CONSISTENTES EN APLICAR NA PRÁCTICA -COMPROBACIÓN ESTUDIO TAREFAS ENCOMENDADAS	-REALIZACIÓN DOS EXERCICIOS ENCONMENDADOS -EVOLUCIÓN NA LECTURA EN CLAVES -EVOLUCIÓN NA LECTURA EN FRAUTA DE BICO - EVOLUCIÓN DE ADQUISICIÓN DE HÁBITOS RELACIONADOS CO PRACTICADO NA AULA -EVOLUCIÓN AVANCE EN DISMINUCIÓN E IMPROVISACIÓN - AVALIACIÓN DA IMPLICACIÓN E MOTIVACIÓN NA AULA	T9, T13, T17 X1. X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, E13, E15, E17, E18, E19, E110, EP3, ED4	70 %
AUDICIÓN - CONCERTO FINAL	OBSERVACIÓN DA APLICACIÓN DO APRENDIDO NA AULA	T9, T13, T17 X1. X2, X3,X4,X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, E13, E15, E17, E18, E19, E110, EP3, ED4	30%

O resultado da avaliación continua resulta da ponderación da nota obtida na observación diaria e a audición final. As mellores calificacións optarán a Matrícula de Honra sempre que nos exames a nota supere un 9

COVID-19

* En caso de imposibilidade de realizar probas de xeito presencial, motivada polo peche do centro a causa da pandemia de COVID-19, a avaliación ordinaria rexeráse polas seguintes probas:

-Entrega de obras gravadas en vídeo con acompañamento proporcionado polo centro ou ben obras ensambladas con diferentes instrumentos mediante programas de montaxe de vídeo (depende da capacidade do propio alumnado para manexar ditas tecnoloxías).

-O número de gravacións dependerá de en qué momento do cuadrimestre se produza a supresión da presencialidade, calculando unha proporción aproximada dunha gravación por cada trinta días de curso restante. Esta actividade se complementará con sesións de control individual a través de videoconferencia. En calquera caso so se producirán para controlar o que non fora avaliado con anterioridade.

-O cálculo da nota final da parte telemática sairá da media aritmética da puntuación obtida na parte presencial e e nas gravacións enviadas e sesións de control. Hai que ter en conta que este derradeiro tipo de avaliación complementará sempre as notas obtidas na avaliación presencial.

-O documento explicativo coas directrices a desenvolver para cada un destas gravacións e os prazos de entrega e o medio de avaliación serán elaborados e enviados aos alumnos no momento en que se dean as circunstancias que motiven a suspensión da docencia presencial.

6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA -PERDA AVALIACIÓN CONTINUA(máis de 4 faltas)

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
REALIZACIÓN DUNHA PROBA FINAL DOS CONTIDOS TRABALLADOS NA AULA *	-VALORACIÓN DA INTERPRETACIÓN DO EXAME O exame conterá polo menos -Interpretación de dúas obras en varios movementos -Improvisación e diminución sobre patróns armónicos	T9, T13, T17 X1, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X11, X14, X15, X16, X17, X22, X26 EC1, EI3, EI5, EI7, EI8, EI9, EI10, EP3, ED4	100%

* COVID-19

-En caso de imposibilidade de realizar a proba alternativa de xeito presencial, motivada polo peche do centro a causa da pandemia de COVID-19, ou polo confinamento do alumno realizarase un exame INDIVIDUAL aos alumnos de avaliación alternativa.

Dita proba farase por medio da plataforma de videoconferencia WEBEX (ou a convir con cada alumno de non ter compatibilidade con esa plataforma dixital), e terá unha duración de entre 45 minutos e unha hora.

En lugar do citado no anterior punto, existe a posibilidade de que no momento en que se perda a av continua o alumno elixa realizar e enviar vídeos de gravacións de:

- Collage dunha obra a diversas voces interpretada e montada polo propio alumno.
- Tres obras solísticas interpretadas co seu instrumento ou voz (sobre un acompañamento gravado proporcionado polo docente),
- Improvisacións sobre varios patróns harmónicos dos traballados na aula.
- Melodías ornamentadas segundo as prácticas da época

Neste caso poderá engadirse o traballo que os docentes estimen oportuno para complementar a nota dos vídeos enviados.

6.1.3. ADIANTO DE CONVOCATORIA

Os alumnos aos que lles reste so esta materia para rematar o plan de estudos poderán solicitar á xefatura de estudos un adiamento da convocatoria ordinaria a finais de novembro, o que implica a súa avaliación segundo o procedemento de avaliación alternativa arriba exposto. A data do exame será fixado e comunicado ao alumno unha vez aprobada a súa solicitude.

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Os alumnos que non superen a convocatoria ordinaria contan cunha convocatoria extraordinaria que o centro fixará dentro da segunda semana do calendario de exames (última semana de xuño). A súa avaliación seguirá o procedemento de avaliación alternativa arriba exposto

* COVID-19

-En caso de imposibilidade de realizar a proba alternativa de xeito presencial, motivada polo peche do centro a causa da pandemia de COVID-19, ou polo confinamento do alumno realizarase un exame INDIVIDUAL.

Dita proba farase por medio da plataforma de videoconferencia WEBEX (ou a convir con cada alumno de non ter compatibilidade con esa plataforma dixital), e terá unha duración de entre 45 minutos e unha hora.

En lugar do citado no anterior punto, existe a posibilidade de que o alumno elixa realizar e enviar vídeos de gravacións de:

- Collage dunha obra a diversas voces interpretada e montada polo propio alumno.
- Dúas obras solísticas interpretadas co seu instrumento ou voz (sobre un acompañamento gravado proporcionado polo docente),
- Improvisacións sobre varios patróns harmónicos dos traballados na aula.
- Melodías ornamentadas segundo as prácticas da época

Neste caso poderá engadirse o traballo que os docentes estimen oportuno para complementar a nota dos vídeos enviados

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
Non hai alumnos con estas características	

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA DE TRABALLO

- Boquet, Pascale & Gerard Rebours: *50 Renaissance & Baroque standards with variants, examples and advices for playing & improvising on any instrument*. Courlay: Ed Fuzeau classique, 2007
- Cerone, Pietro: *El melopeo y maestro : tratado de musica theorica y pratica ... : esta repartido en XXII libros* . Nápoles: J B Gargagno, 1613
- Erhardt, Martin: *Upon a ground: Improvisation on ostinatos basses from the XVI to XVIII century* . Ed Magdeburg: Walhall, 2013
- Ganassi, Silvestro: *Regola Rubertina and Lettione Seconda* (Venice, 1542–3).Brisbane: Ed Richard Bodig Saraband Music, 2002
- Linde, Hans Martin: *Pequeña guía para la ornamentación de la música de los siglos XVI a XVII*. Buenos Aires: Melos, 2007
- Lusitano, Vicente: *Tratado de canto de órgano*, F-Pn esp. 219; Un tratado de canto de órgano (séc. XVI), Madrid: H. Collet 1913, [anónimo no Manuscrito, atribución a Vicente Lusitano por Robert Stevenson].
- Nunes da Silva, Manuel: *Arte minima*. Lisboa: Joao Galrao, 1685
- Ortiz, Diego: *Tratado de glossas Il primo libro nel qual si tratta delle glose sopra le cadenze e altre sorte de punti in la musica del violone*. Roma, 1553 /ed, facsimile Florencia: Spes, 1984
- Rosenberg, Steve: *The recorder consort* (vol I , II e III) London: PMML ed., 1978
- Santa María, Tomás de: *Libro llamado Arte de tañer fantasía, assi para tecla como para vihuela, y todo instrume[n]to, en que pudiere tañer a tres, y a quatro voces (...)* Valladolid: Francisco Fernández de Córdoba, 1565

-Sousa e Silva, Pedro: *Um modelo para a interpretação de polifonia renascentista*. Aveiro: Universidade de Aveiro, 2010.
<http://hdl.handle.net/10773/3551>

-Quantz, Johann Joachim: *On playing the Flute. The classic of Baroque Music Instruction*. Londres: Bres, 1966

-Veilhan, Jean Claude: *The rules of musical interpretation in the baroque era*. Paris: Ed Alphonse Leduc, 1979

PARTITURAS

<http://imslp.org>

<http://www.icking-music-archive.org/index.php>

http://www0.cpd.org/wiki/index.php/Main_Page/es

<http://www.ars-antiqua.com>

ARQUIVO DE PARTITURAS DO DOCENTE

MATERIAL

-Instrumentos do alumnado e profesorado

-Arcos barrocos do centro

8. OBSERVACIÓNS

Aconsellase ao alumno :

-A asistencia as clases.

-A preparación semanal dos contidos e o estudio breve pero constante .

-A realización dos exercicios propostos polo docente.